

Tema 2.- La coexistència d'Ordenaments Jurídics. La codificació Civil.

- La coexistència d'Ordenaments jurídics com a resultat d'un procés històric. Els Decrets de Nova Planta.

L'estat plural no es conforma a la normativa privada. El Codi compren el Dret de Castella però deroga l'històric de Castella. La constitució de 1812 és consens de molts factors i sobretot es dona en el context de l'invasió francesa. D'aquesta invasió va sorgir l'esperit constitucionalista, diversos representants de grups històrics es van trobar en una assemblea a Cadis per donar lloc a un nou sistema i dotar-lo d'una carta Magna. Això va representar un canvi polític i d'aquell text constitucional () d'algunes mencions de diputats donat poca a l'apreciació d'un article 158 el qual deia "uns mateixos codis regiran per tota la monarquia, sense perjudici de les diferents variacions".

Pensa en la creació d'un codi com a civil, penal, administratiu. Això ja és un canvi, i aquest article l'anem trobant en la gran majoria de constitucions. S'inicia un procés d'unificació del dret en un sentit d'imposició del dret de Castella respecte altres comunitats.

El sistema constitucional parteix de dos principis:

- Respecte dels drets i llibertats de les persones.
- Respecte i potenciació sobre el dret de propietat.

Per aconseguir això era necessari normes que siguin clares, precises i concretes perquè els ciutadans s'apigui els drets que té. També era necessari un únic codi estructurat perquè el ciutadà pugui trobar aquestes normes en forma de text unitari, ordenat, com a clau i sistemàtic, el qual es dividia en Llibres - Títols - Capítols - Seccions - Articles.

El moviment de codificació no sorgeix a Espanya, si no a Europa durant el segle XVIII, importada en part pels francesos. Espanya lluita contra els francesos per no adoptar coses d'ells.

Els primers canvis legislatius són el tema de la propietat, per interès dels burgesos.

Aquesta naixent burgesia adquiria els bens que li eren robats a l'església i altres institucions religioses per vendre-les després en subhasta a aquests burgesos (Desamortització)

L'Any 1836 hi ha un projecte de codi mitjançant un grup de persones que el comencen a redactar. Aquesta transformació de la propietat té un problema, com aquesta propietat molt sovint s'anava emparant entre persones jurídiques no hi havia documents administratius de la titularitat i aquests bens eren venuts a subhasta per falta de titularitat.

Les primeres constitucions del Segle XIX donen prioritat a la transformació d'aquesta. El 1870 es crea la llei de matrimoni civil, també es crea el registre civil que representa els aconteixements individuals de l'individu; per tant ja no han de ser controlats per l'església, si no per l'estat. Contempla la idea que una persona s'inscriu a un registre civil. (Art. 258 de la Constitució de Cadis)

El Codi Civil és un text únic, la primera manifestació del qual a Espanya va ser al 1821, el qual era molt filosòfic. Ignora l'existència d'altres normes jurídiques d'altres llocs. L'Any 1851 apareix un altre projecte de Codi, és un text molt sàlid que va esdevenir la base del Codi Civil actual. El projecte de 1851 és un text complet ja que com que hi havia zones que tenien un projecte propi, pretén incorporar algunes de les institucions dins del text.

Alguna institució catalana apareix, inservible a la resta de l'estat.

L'estructura de Catalunya te sempre unes normes que contemplen l'estructura política i unes altres que regulen les relacions de les persones. Catalunya estructura una nació i tenia una estructura amb normes particulars però va perdre la terra i el rei la va privar de normes de caràcter públic (inicialment, tant de caràcter públic com privat).

El decret de Nova Planta va aprofitar l'exclusió i va restaurar les normes de caràcter particular. Catalunya te dret privat propi, que ja prové d'abans, però és un poder perjudicat, no te un sistema de renovació per adaptar-se a les circumstàncies socials i polítiques que es vagin produint. Així es fa mitjançant les lleis, però Catalunya no tenia Corts i per tant no podia crear lleis mancant-li una gran font del dret i només podia modificar-se mitjançant la costum com a font del dret de renovació.

Durant el *SXIX* el Dret català va entrar en un estancament produït entre altres coses pel tancament de les corts per culpa del decret de Nova Planta. En el 1851 el projecte de Florència contemplava institucions de Castella però no les catalanes. En el 1880 es vol integrar el dret privat dels drets forals del territori espanyol, per tant, el Dret Civil Català. Quan ja es publica el Codi Civil trobem la “memòria”, un text que recull i adequa les normes antigues al dret català, el qual podria ser considerat com “el apèndix” que el 1880 deia que es faria. A finals del *Segle XIX* a Catalunya ja hi havia la necessitat d'actualitzar dret propi a l'estil del Codi Civil.

Sorgeixen algunes manifestacions privades, juristes que per si mateixos decideixen fer com un Codi al 1896 (“Projecte d'Apèndix de l'Acadèmia”) al 1903 (Projecte Ciria) i al 1915 (Projecte Ayats). Així també es va donar a Castella durant els anys trenta.

La constitució republicana reconeix zones territorials que tenen desig de recuperar mecanismes de govern i d'existència política creativa, dels quals reconeix el dret català nou.

La idea de creativitat a l'ordenament català també es pràctica d'altres ordenaments. El principi de publicitat te vocació de ser un ordenament complet i únic, i així és visible. En les Comunitats Autònomes s'apliquen una estructura de normes i quan només quan no es pot resoldre crida a un altre ordenament. L'Ordenament intenta ser complet (Llei - Costum - PGD).

El sistema d'ordenament català sempre te insuficiències. El dret de successió és una de les parts més complertes, en canvi el matrimoni no. Dintre de l'ordenament català sempre hi ha incidències d'altres administracions provocat per la situació actual.

- Les diferents etapes en l'evolució de la codificació civil a Espanya.

El Dret civil és un producte històric. Aquest regula les relacions més bàsiques de les persones. Primitivament als Romans també existien normes, costums... que es respectaven encara que no les escrivien. Les branques del Dret, són civil i penal perquè són les essencials. Havia normes però no es preocupaven de classificar-les. El Dret dels Romans era desigual, no tenia una estructura similar al actual civil. Per així, res del Dret Romà es pot aplicar al civil, l'únic que s'assembla són algunes formes i conceptes.

La reconquesta, el que va provocar va ser una evolució de les normes. A nivell de Dret privat va canviar en funció del territori. La creació va provocar diversos regnes a la Península Ibèrica. El Dret privat s'ha anat adaptant a cadascun dels territoris. Ens trobem davant d'una situació de falta d'homogeneïtat (és l'ètic que siguin més desiguals entre els regnes).

Amb els Reis Catòlics tampoc es determinen els drets particulars. Intent d'imposició d'un dret comú per a tots procedent del de Castella. En el *S.XIX* es codifiquen les lleis, el Codi Civil actual. Aquest és fill de la

Revolució Francesa (Igualtat, llibertat i fraternitat). L'única manera d'establir igualtat es mitjançant els codis, aplicant la llei mitjançant la seguretat jurídica. Per això, sorgeix en tots els pobles la necessitat d'organitzar tot el sistema legislatiu d'una manera més lògica.

En el 1812 (Corts de Cadis) es planteja l'obligació d'un Codi, que s'utilitzaria en el 1889. És difícil ja que en el 1812 la situació a Catalunya: la llengua per exemple. Es volien mantenir les coses, és l'anomenat Dret foral. Però es va culminar basat en el castellà (de caràcter general) i s'aproven annexes amb l'especialitat del Dret català, aragonès, gallec... S'aprova així en 1889, però l'aragonès es va aprovar en 1925 i van veure que el sistema no es podia portar a terme, era molt lent.

Així que va haver-hi en el 1946 un Congrés de Dret Civil en el que s'ajunten tots per aprovar els drets, i en el 1946 s'estableixen per fi el Codi. I a partir de 1946 s'aproven amb compilacions de Dret civil foral o especial o particular. I s'anaren aprovant:

Compilació de Vizcaya y Àlava 1959

Catalunya 1960

Balears 1961

Gal·làcia 1963

Aragó 1967

Navarra 1973

- La codificació del Dret civil de Castella. Les dues edicions del Codi civil.

La secció de Dret Civil de la Comissió de Codis va redactar el Codi amb gran rapidesa segons lo establert a la Llei de Bases, i per Reial Decret de 6 d'Octubre de 1888 es va ordenar la seva publicació en el diari oficial (Gaceta de Madrid).

Les Corts només havien d'examinar si la redacció concordava amb els principis de la Llei de Bases, però a la pràctica va entrar en el examen i crítica de les principals disposicions del Codi en si. Es va prorrogar l'entrada en vigor fins el primer de Maig de 1889, data en que va començar a regir.

A conseqüència dels atacs que es dirigien al Codi en la discussió en els dos cossos colegiadors, es van presentar propostes pendents a una segona edició corregida del Codi Civil. Es promulga aquesta segona edició el 24 de Juliol del 1889 per entrar en vigor el dia 27.

- El Codi Civil: Estructura i projecció.

Segueix el pla adoptat pel Francès dividint en 2 llibres el que en aquell pla constitueix el tercer. Consta de 4 llibres, als que precedeix un títol preliminar. Els llibres es divideixen en títols, els títols en capítols, els capítols en seccions, i les seccions en articles, ascendint el nombre d'aquests a 776.

- Títol preliminar: De les normes jurídiques, la seva aplicació i eficàcia.
- Llibre I: De les persones (17 a 332)
- Llibre II : Dels bens, de la propietat i de les seves modificacions (333 a 608)
- Llibre III : De les diferents maneres d'adquirir la propietat (609 a 1087)
- Llibre IV : De les obligacions i contractes (1087 a 1975)

L'Article 1976 conté una disposició final en la qual deroga tot el dret anterior al Codi Civil; Unes disposicions transitòries relatives al pas de la legislació antiga a la nova mitjançant una regla general i 13 particulars; I 3 disposicions addicionals on s'expressa la revisió del Codi cada 10 anys (mai s'ha fet..)

El Codi regula les institucions fonamentals que formen el Dret Civil. Tot i així, ni tot el que conté és dret civil ni tot el dret civil es conté en ell. El codi pretén contenir no només el dret privat general, si no totes les disposicions del dret comú.